

Verlag kerngroepbijeenkomst Jong Leefomgeving

Datum: 2 juni 2015, 15:00 – 19:00 te Rotterdam

Aanwezig: Matthijs Vrij Peerdeman, Teun Deuling, Hetty Wenting, Bas Oerlemans, Derk-Jan Verhaak, Robbin Knuijvers, Bas Snoeker, Astrid Benders, Sander Haak, Karin Markerink, Erik Grigorjan. Renee Nijdam en Martha Bleeker

Afwezig: Berend Haagen, Dirk Willems, Joske Poelstra, Lukasz Grus, Juul Osinga, Patrick Blom en Lara Savelkoul

1. Opening

Renee opent de vergadering en heet iedereen welkom. We zijn te gast bij Derk-Jan en Karin van Rho adviseurs. Er zijn enkele nieuwe leden en enkele gasten aanwezig. Iedereen stelt zich nog even kort voor.

2. JL activiteiten

Renee licht toe welke activiteiten in de loop van 2015 nog op de agenda van Jong Leefomgeving op de agenda staan, te weten: Generatie R, de Schakeldag 2015 en de Dag van de Omgevingswet. Bezoek onze website en volg de social media voor het laatste nieuws.

3. Terugblik vorige sessie

Tijdens de vorige bijeenkomst stond het reduceren van de onderzoekslasten centraal. De resultaten van deze kerngroepbijeenkomst zijn toegezonden aan het Ministerie. Hierop is positief gereageerd. Aangegeven is dat het verslag is toegezonden aan de afdeling die bezig is met de uitvoeringsregels voor geluid. Zodra hierover meer bekend is wordt de kerngroep hiervan op de hoogte gebracht.

4. Presentatie Derk-Jan Verhaak

Derk-Jan gaat vanuit zijn ervaring met pilotprojecten in op de zin en onzin van omgevingsvisies. Daarbij gaat hij in op wat een omgevingsvisie is, hoe wordt de omgevingsvisie beleefd en de inhoud ervan. Aan het eind vraagt Derk-Jan aan de kerngroep of de omgevingsvisie een meerwaarde heeft. Iedereen vindt van wel.

5. Presentatie Bas Snoeker

Bas Snoeker is voor zijn master Planologie bezig met een onderzoek naar de omgevingsvisie. Daarbij gaat hij met name in op de structuurkenmerken, zoals organisatorische kenmerken, interactie tussen afdelingen, kennis en vaardigheden en de verantwoordelijkheden van de leider. Geconcludeerd wordt dat de structuurkenmerken eerst duidelijk moeten zijn alvorens een cultuurverandering teweeg kan worden gebracht. Voor het integraal benaderen van de fysieke leefomgeving is gelijkwaardigheid binnen de organisatie van groot belang. Zo kan de beloningsstructuur binnen een organisatie bepalend zijn of wel of niet integraal gewerkt gaat worden.

6. Zelf aan de slag

De kerngroep spitst zich op in twee groepen om te brainstormen wat een gemeente nodig zou hebben om ontwikkelingen al dan niet mogelijk te maken. Dit werd gedaan aan de hand van een fictieve casus van een gemeente die bezig is met een herbezinning op haar ruimtelijk beleid. De vraag was hoe de gemeente uit de casus (nog onbekende) ontwikkelingen een plaats kan geven en ten tweede welke instrumenten uit de omgevingswet in te zetten zijn (omgevingsvisie en/of omgevingsplan). Enerzijds gaat dit over de inhoud, proces en visievorming en anderzijds is de vraag rol / functie een omgevingsplan en omgevingsvisie hierin kunnen spelen/ vervullen.

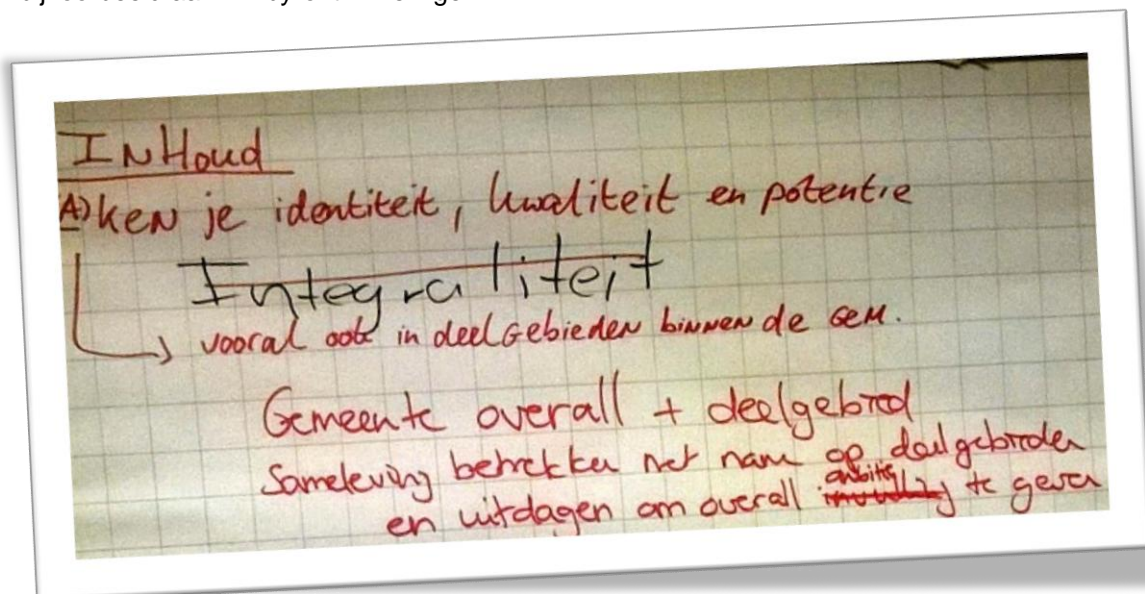
identiteit   kwaliteit   potentie

Inhoud

Een omgevingsvisie leent zich ervoor om een horizon te bepalen, oftewel om aan te geven hoe het gewenste toekomstbeeld eruit ziet en welke doelen daarvoor van belang zijn. Door kaders te benoemen kan duidelijkheid worden gegeven omtrent de mogelijkheid tot toekomstige beoogde ontwikkelingen.

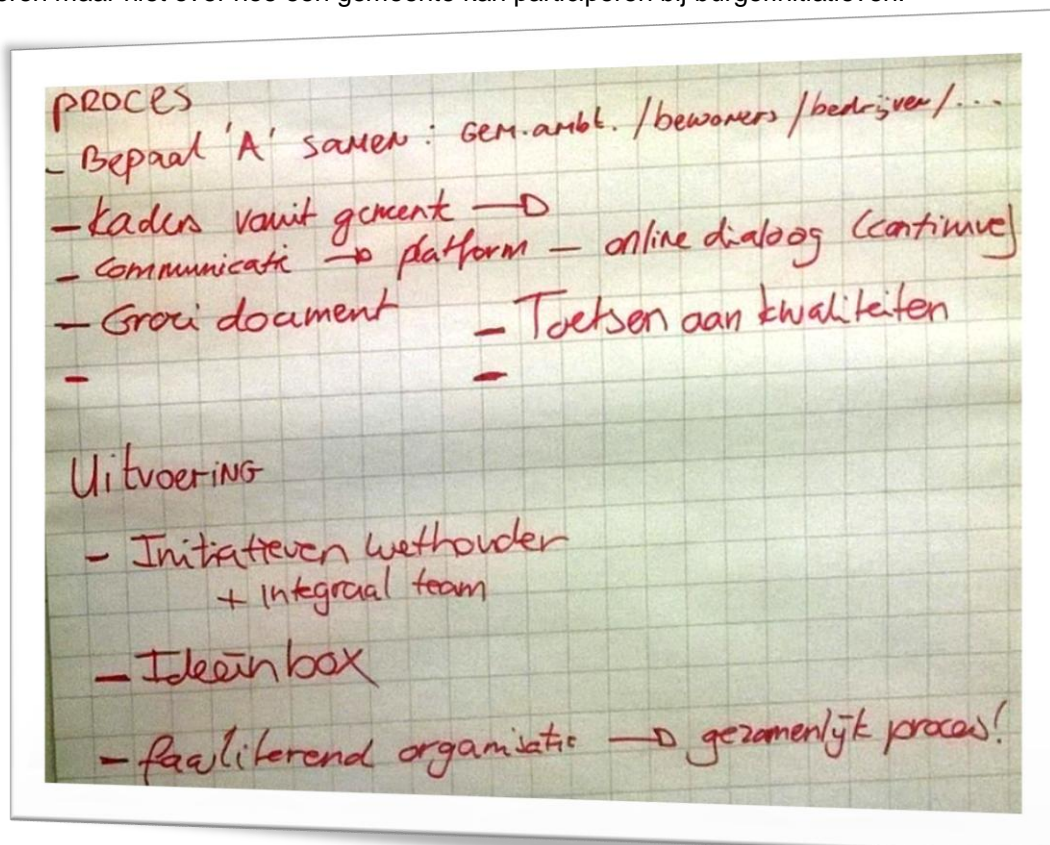
Als het gaat om de inhoud van een omgevingsvisie vonden we het belangrijk dat de sterke punten van een gemeente naar voren komen, oftewel beschrijven / visualiseren wat de gemeente te bieden heeft. "Ken je identiteit, kwaliteit en potentie" Volgens de kerngroep is het van belang dat dit gezamenlijk in beeld wordt gebracht, dus door gemeente, het bedrijfsleven en burgers op een interactieve manier. Belangrijk

aandachtspunt in het samen bepalen is wel dat de gemeente het algemeen maatschappelijk belang behartigt en dat burgers en bedrijfsleven deelbelangen behartigen. Dit was een belangrijk gegeven dat mee dient te worden gewogen in het proces van het bepalen van de kernwaarden en potenties. Zo was de kerngroep van mening dat op buurt- of wijkniveau de burgers en bedrijven meer leidend kunnen zijn en daarboven de gemeente weer meer leidend wordt en algemene belangen en potenties in dient te brengen. Denk bijvoorbeeld aan nimby-ontwikkelingen.

Proces en uitvoering

Het is erg belangrijk dat alle betrokken partijen (gemeente, bedrijfsleven en burgers) bij de totstandkoming van een omgevingsvisie worden betrokken. Ten behoeve van een voorspoedig afwikkeling van initiatieven is het van belang dat de gemeente een meewerkende houding aanneemt. Kernwoorden hiervoor zijn faciliteren en stimuleren. Mooie anekdote van Bas Snoeker: Gemeenten hebben wel beleid over hoe burgers kunnen participeren maar niet over hoe een gemeente kan participeren bij burgerinitiatieven.

7. Plenaire terugkoppeling

Tijdens de discussie wordt aangegeven dat het van belang is de identiteit, kwaliteit en positionering samen met burgers en bedrijfsleven te bepalen.

Een omgevingsplan zit aan de onderkant. Daarmee kan je rechtsbescherming worden geboden. De omgevingsvisie kan in aanvulling daarop kaders bieden voor ontwikkelingen die niet (direct) conform het omgevingsplan zijn toegestaan kunnen worden getoetst aan de omgevingsvisie waarin de kaders zijn vastgelegd. Hiermee kunnen oplossingen worden overgelaten aan initiatiefnemers. Een dergelijke visie dient een groeidocument te zijn. Op het moment dat dit onderscheid niet wordt gemaakt en beide plannen flexibel zijn kan men zich afvragen of het wel van toegevoegde waarde is beide documenten (los van elkaar) op te stellen. Kan in dat geval niet worden volstaan met één document?!

Geopperd wordt dat wellicht alleen conserverende omgevingsplannen moeten worden opgesteld (waarin wel wordt voorzien in een bepaalde mate van flexibiliteit, bijvoorbeeld bouwlakken niet strak om de gebouwen heen leggen en de maximale bouwhoogte niet vastleggen op de huidige bouwhoogte). Op het moment dat een initiatief niet past binnen het omgevingsplan zal het worden getoetst aan de omgevingsvisie (doelen). Door de procedure voor dergelijke afwijkingen te verkorten kan hiermee veel flexibiliteit worden geboden.

In plaats van een toetsende ambtenaar zal de ambtenaar een meedenkende instelling moeten hebben.

Aan het eind werd iedereen gevraagd in een zin samen te vatten wat volgens hem of haar de belangrijkste meerwaarde is van de omgevingsvisie. De meesten zagen de meerwaarde op het integrale karakter en de lange termijn visie. Anderen zagen weer meer de waarde in het te doorlopen proces gezamenlijk met de bevolking. En niet te vergeten dat een goed ingestoken integraal visieproces sterk kan bijdragen aan de cultuurverandering van de gemeentelijke organisatie. En zo een optimale voorbereiding te hebben op het omgevingsplan.

Enkele citaten:

- de grootste meerwaarde zit in het integrale karakter en de lange termijn visie (schetsen toekomstbeeld), waarbij het totstandkomingproces bijdraagt aan de bewustwording in de gemeentelijke organisatie en betrokken partijen.
- De omgevingsvisie is een kans om als gemeente met de samenleving integraal doelen te stellen voor de fysieke leefomgeving en het is een sterk middel om vertrouwen te krijgen en uit te stralen richting de inwoners.
- Een omgevingsvisie op gebiedsniveau heeft de meerwaarde om doelen te bepalen voor het omgevingsplan. Dit kan dan als kader werken voor het wel of niet mogen afwijken van het omgevingsplan.
- RO is faciliterend aan de andere beleidsdoelen in de gemeente. Het past bij de tijd en de veranderde rol van de gemeente om een integrale omgevingsvisie gezamenlijk met burgers en belanghebbenden op te stellen en ruimte te bieden aan bottom-up initiatieven.

- De belangrijkste meerwaarde van de integrale omgevingsvisie zit in het proces dat we in de werksessie hebben voorgesteld (inhoud proces en uitvoering). Alleen, of daar een omgevingsvisie voor nodig is, is nog maar de vraag. Mogelijk dat het omgevingsplan al veel van de doelen rechtstreeks kan opnemen en kan sturen op impact in plaats van functie of massa om zo flexibiliteit te bevatten en ruimte te bieden aan diverse nog onbekende initiatieven.

Waar aan het begin iedereen direct meerwaarde zag, is ieders mening aan het eind genuanceerder. Maar wat overduidelijk is, is dat het proces van het nadenken over 'waar zijn we', 'waar willen we naar toe' en 'hoe komen we daar' tot belangrijke bewustwording in de gemeente en bij burgers leidt. Deze bewustwording is nodig in een veranderende maatschappij waar betrokkenheid en participatie centraal dient te staan.

8. Vervolgafspraken, afronding en eten

En met deze wijze gedachten van iedereen sluiten we de kerngroepsessie af.

Medio september zal de volgende bijeenkomst plaatsvinden. Het bestuur zal hiervoor wederom een datumprikker rondsturen.

Ook zal een evaluatie worden houden over hoe de gehouden kerngroepsessies zijn beleefd, de frequentie, locaties en onderwerpen en wat de verwachtingen en wensen zijn voor de volgende keren. In dit kader zullen een aantal vragen per e-mail aan de kerngroep worden toegezonden.

*integraal,
gezamenlijk,
ontwikkel- en
beheergericht*